

nedostataka, u ukupnosti je komad liep, jako interesantan, vječno aktualan. Tipovi iz osrednje velegradskog svijeta iznešeni su vrlo vjerno, a smjer je radnji, da nam prikaže, kako lagode velegradskog života kvare i zanose sobom u svoj vtlog i niže slojeve barem u željama, da do tih lagoda i oni dodju. Komeditom se prelieva jedka satira na to gramzjenje, ali joj je cilj uz tu satiru mnogo plemenit, jer konačno vidimo, da se sve što je u komediji izneseno, okuplja oko jedne stožerne misli, oko apoteoze čednog, požrtvovnog i poštenog rada. Kao avieki, tako i u ovoj komediji igralo se liepo, dotjerano, s podpunim shvaćanjem svih njezinih tanci. Gdja Savić u ulozi gospodje Hergentheim bila je do kraja ona prava zabrinuta majka, koja za ljubav djece, makar sa skepsom u duši, ugdja njihovim željama i sve čini, da ih podigne do visine do koje gramze. Gdja. Vavra u ulozi Elze živahna, vješta do udivljenja u tumačenju iste. Gdja Vilhar mogla je te večeri da još jednom dobrano razvije svoje riedke umjetničke sposobnosti, te se je vrlo svjediela. Isto tako gdja Car u ulozi ljekarničkog vježenika. A što pak da rećemo o g.dji. Lyanki, o toj svjedjerno milijenici obćinstva tekom ciele predstave, o toj umjetnici, koja je vrlo težku ulogu naivke odigrala bezprimjernom vještinom? Da nije nego samo radi njezine uloge, pohvalno je i liepo, što se je u repertoir uvrstila ova komedija, koja rek bi kao da je navlastito za nju složena. Ovakove divne naivke sigurno je vrlo, vrlo riedko naći i zagrebačko kazalište može da se upravo ponosi ovakovom silom. Gosp. Grund bio je dakako izvrstan skrtac Winkelmann, koji je sjajnom karakterizacijom prikazao taj tip. Svi drugi također dobro i gg. Štefanac i Herašić.

U četvrtak u večer dala se krasna drama u 3 čina „U dolini“ (La tieria baja) od Gimere iz katalonskog života. Gdja Vavra u ulozi Marte bila je sjajna, igrala je svom zauzetnošću, cielom dušom i prikazala savršeno ponos žene, uvriedjene u najsvetijim osjećajima, kad ju uz otetu čast hoće silnik vlastelin da zavučje posve u bezdan njegove žvinske strasti i pohote. Ona u času zdvojnosti, u času kad vidi da je zadnji nastaj silnika osujećen dolazkom Manelika, progovara kao ljuta oševnitca, kao grom pravde, koja trpi dugo dugo, ali koja najzad ošine krivica porazno. U tom času, pri koncu trećeg čina, Vavra je potresla svaćijim srcem, ali je i ona u tom času odkinula dio svoje duše i magičnom moći svog umjeća prellila ga u slušateljstvo i zato je, kada se je izazvana prikazala na pozornicu, izgledala umorna, sustala od intenzivne radnje. Ništa manje neda se reći o Raškoviću, koji je kao Manelik bio od početka do kraja tu kao stvoren za tu ulogu, pravi tip neotesanog, ali dobrog gorštaka, čobana, koji je sašavši sa visoka bregu u dolinu, našao u njoj drugi život, druge ljude, koji mu očemerše i dušu i srce. Gosp. Borštink bio je izvrstan Sebastijan, koji je okorno, pokvareno srce i okrutnu čud vlastelina prikazao zamjernom vještinom. Gdja Lyanka kao Nuri opet je bila tako mila, tako spretna, tako vješta u naivnoj svojoj ulozi, da je bolje i ljepše nije mogla izvršiti. Svi su drugi također liepo uspjeli u sporednim ulogama, tako da smo u četvrtak u večer prisustvovali opet upravo umjetničkoj produkciji. Sve je bilo odmjerenom držanje, gestikuliranje, a osobito glasa prama vrsti i karakteru lica drame.

Sinoć davala se vesela igra od V. Sardoua u 4 čina „Dobri prijatelji“. Komad se je u obće dobro svidio, jer je u sebi zbilja koliko vješto složen, toliko i poučan, te primjenljiv na današnje a sigurno i na buduće društvo. Sardou

nam je tu liepo ocrtao karaktere raznih „prijatelja“, a ono što nije mogao posebnim tipoom da u tom pravcu prikaže, iznio nam je kroz usta liečnika Tholosana, koji nam se u ovoj komediji predstavlja tako simpatičnim licem sa srećom, koje nije ozgrelo u kal liece koristi, spojene sa nezahvalnošću, ravnodušnošću pa i zlobom, a često vješto prikrite inemon prijateljstva. Igralo se vrlo dobro, a na osobit način iztakao se je dakako gosp. Fijan u ulozi liečnika. Odmjeren, ugodan, uvijek sigurno svojom igrom najbliži konceptu velikog francuzkog pisca. Fijan je cielu večer bio predmetom osobite pažnje i udivljenja. Svi drugi također krasno doprineše uspjehu predstave, najskoli gdja Vilhar, gg. Štefanac, Šotošek i gdja Car u ulozi Rafaela, sina Marecova. G. Grund kao Marec mogao je da još najbolje do sad zabavi obćinstvo, koje se je zbilja od srca smijalo njegovoj liepoj, uvijek željno izčekanoj pojavi i igri. Većeras drama u 4 čina od E. Brieuxa „Crveni talar“, vrlo liepa i interesantna stvar.

Obhod u počast sv. Autuna nije se mogao radi nevremena držati na svećev dan, to će se obaviti sutra u nedjelju. Umoljavaju se medjutim one obitelji, kod čijih kuća obhodnja prolazi, da svoje prozore nakite.

Starješina samost. sv. Frane.

Za uređenje našeg carinerskog uredu predana je ovih dana naročita spomenica dotičnom ministarstvu sa strane naše obćine preko gradskog zastupnika g. dr. Dulibića. Nadati se je povoljnu rješenje, kako je i pravo.

Realka u Šibeniku. Za ustanovljenje ove realka nalaze se svi spisi na ministarstvu. Kroz najkraće vrieme sledit će nužne nadležne odluke.

Za vojničku kasarnu u Šibeniku. Čujemo da su napokon u Beču došli do spoznaje, da ovako ne mogu dalje sa ukonaćenjem vojničva u Šibeniku. Odlučilo se graditi kasarnu, pa se obzirom na veće potrebe proširoo odnosni projekt. Samo da ne bude još otezanja.

Gradnja škole u Döcu zavisi o rješenju prikazane jedne ponude školskoj vlasti. Vrieme je kratko, pa neka se trsi, da se i ovdje škola bude mogla otvoriti 1. listopada. U zadnji čas doznajemo, da je ta ponuda prihvaćena.

Kazališna viest. U zadnji čas doznajemo, da se je ensemble zagrebačkog zem. kazališta odazvao sveobćoj želji našeg obćinstva, da dade još jedanput kao za zdnju i oprostnu predstavu „Hasanaginicu“ u utorak u večer 22. t. mj. što nam je osobito milo i na što upozorujemo naš sviet u okolici, kojemu je tim pružena liepa prilika, da što brojnije pohrta na ovu predstavu, koja je svugdje pa i kod nas prošlog utoraka zadivila i uznela slušateljstvo. — Sutra na večer u nedjelju, daje se klasična ruska komedija „Revizor“ od slavnog N. V. Gogolja, kojeg je baš nedavno proslavljena u cielom svijetu 100-godišnjica. Uloga „Revizora“ spada medju najbolje kreacije našeg obljubljenog Fijana, koju on glumi od svoje rane mladosti.

Nasukao se parobrod „Klis“ preksinoć kod Kamića blizu Zlarina, krcat cementom. Do časa kad ovo bilježimo, nije još izvučen. Vlastnik mu je Karlo Martinolić u Trstu.

Osjeđuravajuće društvo „Croatia“ u Zagrebu postiglo je upakom ovlast, da osjeđurava na život i u Dalmaciji. Predstavnik tog društva boravi ovih dana što u gradu, što u okolici da prama tome shodno odredi i nadje zastupnike. Za Šibenik i bližu okolicu zastupnik „Croatie“ jest g. Vladimir Kulić. Preporučiti napose ovo društvo našoj javnosti smatramo suvišnim, jer ne samo što je to naše hrvatsko

društvo, već su kod njega i uvjeti i osjeđuravanja najpovoljniji.

Gospodar. kot. zadruge kao da će biti reformirane i dovedene u mogućnost, da razvijaju pravo korisnu djelatnost bez birokratskih zanoveti. U tu svrhu putuje pokrajinom sada tajnik pokrajinskog gospodarskog vieća g. Alfons Hribar, koji je jučer bio i ovdje. Bilo sretno!

Proslava 40-godišnjice. Pišu nam iz Murtera: Na sjednici dne 13. t. mj. zaključila je „Hrvatska čitaonica“, da dne 27. t. mj. na Petrovo proslavi 40-godišnjicu svog obćinstva, te da se za istu prigodu pozovu počastni članovi i obćinska uprava Tiesna i Šibenika. Istog dana naš „Hrvatski Sokol“ sa susjednim bratskim „Sokolom“ izvaditi će poslie podne na „Zrjemcu“ zajednički izlet.

Iz Vrpoljca pišu nam, tražeć da podupremo pitanje o ustanovljenju pučke škole u onom mjestu. Razpitali smo se. Stvar je kod pokrajinskog školskog vieća. Vrpoljcu je škola od priekje nužde, pa stavljamo pitanje na srce školskoj vlasti, e bi se zauzela, da otvorenje ove škole uzsliedi početkom nove školske godine.

Uredovni hrvatski jezik „Narodnoga Sista“

Sledimo izdavanjem tiskanica koje se kao službene uvadjaju na sav mah poslie slavnih naredaba gosp. Biankinija:

Von	Nummer oder sonstige Kennzeichen	Inhalt	Nachfrageschreiben	Unbeselbarkeitsmeldungen	Rückschreiben	Anzahlungsbestätigungen

I. R. UFFICIO STEURALE - DRNIS.
I. R. UFFICIO IMPOSTE D. G. - CITTAVECCHIA.
I. R. DOGANA PRINCIPALE SEBENICO

Zar ne da se i po novim tiskanicom vidi da je hrvatski uredovi jezih u Dalmaciji?

Hrvatska tiskara (Dr. Krstelj i dr.)
Vlastnik, izdavalatelj i odgovorni urednik Josip Drezga.

Sasvim badava svakomu

ura sa lancem

Da našu tvrdku kao i naše nove žepne ure za gospodu i gospodje objavimo, razaslijemo svakomu uz pripisanu K 1— za troškove (također u pošanskim markama) krasnu uru sa lancem i naš ilustrovani cienik.

Pišite odmah na tvrdku:
HEINRICH WEISS,
Beč 99. Poštanski pretinac. 3—26

Vom Rechnungs-Departement
der k. k. dalmatinischen Statthalterei
in
N.o
Wird
Zur gefälligen Amthandlung und Rücksendung zugemittelt

Empfangs-Daten	Ammerkung
Journ. Nr., Datum	
Betrag	
Cassa u. Gegenstand der Ausgabe	
Datum	
Journal-Nr. Artikel	
Post-Nr.	

I. R. COMMISSARIATO della Guardia di finanza Cattaro
K. k. Landesforstinspection in Zara

Ako se čini kome, da je ovaj dobitak previsok i da trgovci spužava troše mnogo za putovanje i reklamu, mi ga tada prepolovimo. Isto će nam ostati, da trgovci na glavnicu od 40 hiljada kruna dobiju 70 hiljada K a to je malne 200/0.

Pridodademo li k ovome još i tu nevolju, da kamatnik sa 12% na predumljen novac za nabavu hrane kroz vrieme lova duši jadne spužvare, onda nam biva jasno, zašto su naši spužvari puki siromasi.

Da se naš spužvarski obrt podigne ko domaća industrija, hoće se pomoć vlade. Ta pomoć imala bi biti moralna i materijalna. Moralna, kad bi se u Krapnju, uz jur obstojeću pučku školu osnovao ribarski tečaj, a materijalna, kad bi vlada došla u susret Krapljanima bezkamatnim zajmom, potrebitim za lov sve što imadje, dok sami ne uvide potrebu udruženja i njegovim putem podignu sami svoj obrt sebi na korist, a svojoj domovini na čast.

(Nastavit će se).

Obavjest.

Čast mi je javiti, da koncem lipnja prenosim moj „Hotel Krka“ s restauracijom u kuću Unič, isto na obali, povrh kavane „Miramar“.

Preporučujem se svim mojim cijenjenim gostima i prijateljima i za u buduće, uvjeravajuć ih, da ću svojski nastojati, da budu uvijek i posve zadovoljni.

Šibenik, 14. svibnja 1909.

Frane Crljenko,
hotelier.

Oglašujte
„Hrvat. Rieči“.

Kao što se nismo znali okoristiti u mjetnim razplodjivanjem spužava, tako nismo znali ni ovaj obrt podići sami, kako bi mogli od njega imati dvostruku korist.

Spužve, što jedan „svičar“ izvadi onog dana, predvečer ih na obali tuće, lupa i gnjavi, da izagna iz njih crnu sluz, t. j. dok ih podpunno ne usmrta. Za ovim ih strpa u vreće, nosi doma, a po tome u Trst, da ih kao surovinu prodaja trgovcu po onu cieniu, po koju trgovac hoće.

Ako ima i jedne trgovine sa stalnom dobićom, to je zaista trgovina sa surovim spužvama. To želimo dokazati.

Kad bi naš spužvarski obrt dosegao dotle, da ga tjera u srednju 50 brodova i (da ladja na ladju izvadi 5000 komada, to bi bilo 25.000 komada. Uzmemo li, da trčanski trgovci plaćaju 100 komada spužava u srednju 16 kruna, to Krapljanci uhvate za spužve poprečno 40 hiljada kruna. Uzmemo li, da od svakih 100 spužava, a 30 srednjih, i da nam ostaje samo 30 „škarta“, koji možemo vazda prodati po 4 helera komad, to dolazimo do slededećeg računa: 10 spužava „cvjeta“ u najgorem slučaju po 2 k komad, to je 20 K, 30 srednjih po 1 K komad 30 K, 30 manje boljih po 50 helera 15 K, a „škarta“ 30 po 4 helera 120 K, to trgovac u najgorem slu-

čaju dobije za svako 100 spužava 7520 K, a platio ih je 16 K! Može li biti stalnije dobiti od ove? Mislim, da ne.

Mogao bi tko primjetiti, da je ovo dobro, ali da trgovci troše mnogo novaca za sprave oko čišćenja „rafiniranja“ spužava; to nije tako. Za čišćenje spužava ne će se nikakvih sprava. Dosta su za ovaj posao prosti badnji, ili naša vjedra.

Spužve se malo properu vodom i umoče u raztopinu od 10—15% muriatične kiseline, da se iz tjera kreč, ako ga ima, a zatim za malo časa umoče i gnjave u smjesi hipermanganičnog i hipersulfuričnog natriuma, pridodav azotične i sulfurične kiseline i ništa drugo.

U sama dva časa, ako je spužva prosta od kreča, vapna i sličnih stvari, a smjese valjano napravljene, možemo dobiti liepu i čistu spužvu, kao što su one, te ih vidimo na prozorima ljekarna, drogarija i brijačnica. Vas trošak iznosi 4. nikako 5 helera po komadu.

Sad malo da prikupimo. Za 25.000 komada spužava Krapljani uhvate od trgovca 40 hiljada kruna. Trgovac troši za njihovo uređenje (rafiniranje) najviše 1000 K, te ga naprama tome spužve zapadaju 41.000 K, a on dobije za njih 187.500 K, te mu ostaje čisti dobitak od 146.500 K.

HRVATSKA VJERESIJSKA BANKA - PODRUŽNICA - ŠIBENIK.

BANKOVNI ODJEL

prima uložke na knjižice u konto korentu u ček prometu; eskomptuje mjenice, financira trgovačke poslove, obavlja inkaso, pohranjuje i upravlja vrijednima. Devize se preuzimaju najkulantnije. Izplate na svim mjestima tu i inozemstva obavljaju se brzo i uz povoljne uvjete.

DIONIČKA GLAVNICA K 1,000.000

Pričuvna zaklada K 100.000
Centralna Dubrovnik - - - - -
- - Podružnica u Splitu i Zadru.
Priskrbuje zajmove uz amortizaciju kotarima, občinama i javnim korporacijama.

MJENJAČNICA

kupuje i prodaje državne papire, razteretnice, založnice, srečke, valute, kupone. Prodaja srečaka na obročno odplaćivanje. Osjeganje proli gubitku kod zdriebanja. Revizija srečaka i vrijednostnih papira besplatno. Unovčenje kupona bez odbitka.

ZALAGAONICA

daje zajmove na ručne zaloge, zlatne i srebrne predmete, drago kamenje i t. d. uz najkulantnije uvjete.

37-52

JADRANSKA BANKA U TRSTU

Bankovne prostorije u ulici Cassa di risparmio, Br. 5.

..... Vlastita zgrada.

Obavlja sve bankovne i mjenične poslove eskomptuje mjenice, daje predujmove na vrijednostne papire, kao i na robu ležeću u javnim skladištima.

Kupuje i prodaje vrijednostne papire, svake vrsti, devize, inozemni zlatni i srebrni novac, te

banknote i unovčuje kupovne i izzdriebane papire uz najpovoljnije uvjete.

Izdaje doznake na sva glavna tržišta monarhije i inozemstva, te otvara vjeresije uz izprave (dokumente) ukrcavanja.

Prima novac na štedioničke knjižice u tekući i giro račun.

Obavlja sve burzovne naloge najbrže i najsavjetnije uz vrlo umjerene uvjete.

Posreduje i konvertira hipoteke kod prvih hipotekarnih zavoda uz najniže uvjete. 41-52

CROATIA

OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.
UTEMELJENA GODINE 1884.

CENTRALA: Zagreb, Zrinjski trg, Berislavićeva ulica br. 2. - - - - -
PODRUŽNICE I GLAVNA ZASTUPSTVA: Osijek, Sarajevo, Spljet i Trst.

Ova zadruga stoji pod okriljem i nadzorom obćine slobodnog i kr. glavnoga grada Zagreba, te prima uz povoljne uvjete sljedeće vrsti osiguranja

- I. Na ljudski život:**
- a) osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti;
 - b) osiguranje miraza;
 - c) osiguranja životnih renta.
- 2. Osiguranja mirovina, nemoćnina, udovnina i odgojnina sa i bez liećničke pregledbe.**
- 3. Pučka osiguranja na male glavnice bez liećničke pregledbe.**
- II. Protiv štete od požara:**
1. Osiguranja zadruga (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica).
 2. Osiguranja pokretnina (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.).
 3. Osiguranja poljskih plodina (žita, siena i t. d.).
- III. Osiguranja staklenih ploča protiv razlupanja.**
- Zadruga imovina u svim odjelima iznosi: K 1.410.816.28
Od toga jamševne zaklade: K 1.000.000.00
Godišnji prihod premije s pristojbama preko: K 820.000.00
Izplaćene odštete: K 2.619.582.36

Za Dalmaciju pobliže obavijesti daje: Glavno Povjereništvo i Nadzorništvo „Croatiae“ u Spljetu. Poslovnica u Spljetu, ulica Do Sud br. 356. - -

PUTNICI PRIMAJU SE UZ POVOLJNE UVJETE. 41-52

THIERYOV BALSAM

jedini i pravi sa zelenom opaticom kao zaštitnom markom.

Djeluje sigurno proti grčevima želuca, nadimanju, kašljivosti, ljutini, nazebi, prsnim bolima, promukosti, trganju u udima itd. Izvana uporabljen za čišćenje rana i utaženje bolova.

12/2 ili 6/1 ili jedna flaša za obitelj 5 kruna.

Thieriyova stolistna mast za rane

Signorno djelujuće domaće pomoćno sredstvo za čirove, abcese, rane, ozlede, opekline svake vrsti. — 2 doze K 3-60.

Dobiva se kod: Ljekarne k angjelu Čuvaru A. THIERYA u Pregradi kod Roića (kiselo vrelo).

Opomena: Svaki koji naručuje i prodaje drugi patvoreni balzam bez moje zaštitne marke — Opatice — ili sirogate izlaže se zapljeni falsifikata i spram §. 23. i 25. kaznenog zakona zatvoru od godine dana ili globe od 4000 kruna.

Zalaha u većini ljekarna. — Prodaja en gross kod drogičera.

U zalahi kod drogičera Ljekarnika NIKOLE RATKOVIĆA i J. BUČANA Ljekarnika u SPLITU. 13-13

HRVATSKA TISKARA I KNJIGOVEŽNICA - ŠIBENIK.

TISKARA

Obskrbljena je sa najmodernijim i najsavršenijim strojevima, te prima sve u štamparsku struku zasjecajuće radnje od najjednostavnijih do s najfinijim ukrasima izradjenih, a sve uz umjerene cijene.

Izradjuje svakovrstne radnje kao: Knjige i brosure, sve vrsti tiskanica za obćinske, župne i druge urede, seoske blagajne, odvjetnike trgovce itd. itd., te moderne posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive na zabavu plesne redove, osmrtnice itd. itd.

KNJIGOVEŽNICA

obskrbljena je sa strojem za pozlaćivanje i sa najnovijim slovima, te izvršuje sve knjigoveške radnje sa tiskom u bojama, posrebljenim i pozlaćenim, a prima naručbe za izradbu raznih galanterijskih predmeta, kutija, okvira itd. itd.

Preporuča za to svoje proizvode slavnom obćinstvu, a napose trgovcima, zavodima i društvima.

Jedina hrv. tvornica voštanih svieća Vl. Kulića u Šibeniku